

У листопаді 2021 року споживча інфляція в річному вимірі сповільнилася до 10.3% (із 10.9% у жовтні). У місячному вимірі ціни зросли на 0.8%. Фактична споживча інфляція очікувано продовжувала сповільнюватися, але залишалася вищою за прогноз, опублікований в [Інфляційному звіті за жовтень 2021 року](#). Це зумовлювалося вторинними ефектами від подорожчання енергоресурсів і сировини, збільшенням інших виробничих витрат бізнесу, зокрема на оплату праці.

Базова інфляція

Базова інфляція в листопаді незначно пришвидшилася (до 7.7% р/р із 7.6% р/р у жовтні).

Під впливом високих виробничих витрат бізнесу тривало подорожчання оброблених продовольчих товарів (на 13.3% р/р). Стрімкіше дорожчали вироби з борошна (хліб, макаронні вироби, печиво, торти), молочна та м'ясна продукція під впливом високих виробничих витрат, передусім на енергію. Додатково на подорожчання хлібобулочних виробів вплинув [дефіцит якісної пшениці для виробництва борошна](#). Натомість надалі сповільнювалося зростання цін на соняшкову олію завдяки надходженню на ринок продукції нового врожаю та ефект бази порівняння.

Надалі прискорювалися темпи зростання вартості послуг (до 10.1% р/р). Дорожчали послуги кінотеатрів, спортзалів, готелів, хімчисток та закладів громадського харчування через збільшення виробничих витрат бізнесу та карантинні обмеження. Надалі зростала вартість послуг лікарень на тлі підвищеного попиту у зв'язку з новою хвилею COVID-19. Також дорожчало страхування автомобілів. Суттєвий внесок також мало стрімке зростання вартості пакетного туризму (прискорилося до 14.9% р/р з 6.2% р/р у жовтні), що могло відображати як збереження значного попиту на туристичні послуги, так і послаблення гривні до долара США в другій половині листопада.

Темпи зростання цін на непродовольчі товари залишилися на рівні попереднього місяця (1.5% р/р). З одного боку, подорожчав домашній текстиль і побутова техніка, зокрема через послаблення курсу гривні до долара США в другій половині листопада. А з іншого, – надалі знижувалися ціни на одяг і взуття та автомобілі під впливом посилення гривні в попередні місяці та її зміцнення до низки інших валют основних партнерів упродовж листопада.

Зміна цін на сирі продукти харчування

Стрімко сповільнилося зростання цін на сирі продукти харчування (до 12.8% р/р).

Через розширення пропозиції знизилися темпи зростання цін на фрукти та овочі. Зокрема, яблука та цитрусові надалі дешевшали, зменшилися й ціни на помідори, а

подорожчання огірків стрімко сповільнилося. Продовжували знижуватися й темпи зростання цін на цукор через високий врожай цукрових буряків. Повільніше також зростали ціни на яйця.

Водночас надалі прискорювалося подорожчання молока і м'яса через складну ситуацію у тваринництві та зростання виробничих витрат, зокрема на корми та енергію.

Зміна адміністративно регульованих цін

Нижчими темпами зростали й адміністративно регульовані ціни (на 13.7% р/р).

Стрімко сповільнилося зростання вартості природного газу для населення через вичерпання ефектів торішньої низької бази порівняння та дію річних контрактів для населення (з 47.2% р/р у жовтні до 15.9% р/р у листопаді). Повільніше також дорожчали послуги опалення внаслідок збереження незмінними тарифів для домогосподарств. Знизилися й темпи зростання цін на тютюнову продукцію. Водночас продовжував помірно дорожчати алкоголь.

Зміна цін на паливо

Зростання цін на паливо незначно сповільнилося (до 33.6% р/р). Це насамперед зумовлюється ефектами бази порівняння та зміцненням гривні в попередні періоди. Певний вплив і надалі мали ефекти від запровадження державного регулювання на ринку пального в травні 2021 року.

Промислова інфляція

У листопаді тривало зростання цін у промисловості до 60.7% р/р (з 57.2% р/р у жовтні). Насамперед це пов'язано зі збереженням високої вартості енергоносіїв у світі. За місяць ІЦВ зріс на 4.3%.

Надалі прискорювалося зростання цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (до 174% р/р з 147.7% р/р у жовтні). Це пов'язано зі збереженням високих темпів зростання цін на газ для промисловості – за даними “Нафтогаз Трейдинг” вони становили більше ніж 400% р/р у листопаді. Також дефіцит вугілля на складах змушує окремі ТЕЦ [переходити на дорожчий природний газ](#), що позначається на вартості електроенергії. Дефіцит вугілля в Україні та високі ціни на

нього в Європі і світі зумовлюють подальше зростання цін у добуванні кам'яного вугілля (до 53.6% р/р).

На тлі високих цін на газ тривало підвищення вартості продукції хімічної промисловості, зокрема добрив, продукції гумової та пластмасової промисловості.

Збільшення видатків на енергію та збереження високих цін на коксівне вугілля і нафту призвели до підвищення вартості продукції у виробництві коксу та продуктів нафтопереробки.

Дефіцит якісної деревини в Україні та високі ціни на неї зумовлювали подорожчання виробів з деревини, паперу та поліграфічної продукції.

Зросли ціни у машинобудуванні, виробництві електричного устаткування, машин і устаткування, не віднесених до інших

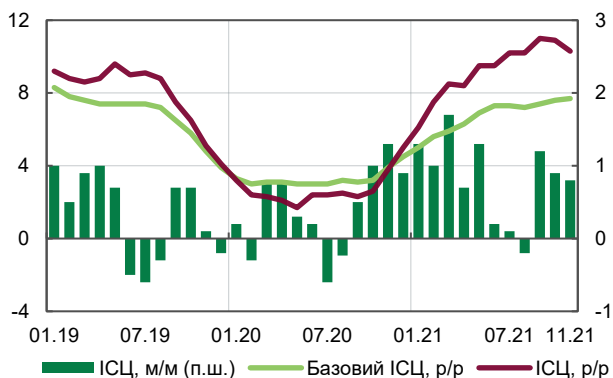
угруповань та у виробництві автотранспортних засобів. Передусім це пов'язано з подорожчанням сировини та матеріалів у світі та дефіцитом напівпровідників.

Надалі сповільнювалося зростання вартості металургійної продукції у зв'язку з різким здешевленням сталі та залізної руди в попередні періоди.

Під впливом подальшого сповільнення подорожчання соняшникової олії (через надходження олії з нового врожаю та певну стабілізацію світових цін на олійні) та цукру (завдяки гарному врожаю цукрового буряку) меншими темпами зростали ціни в харчовій промисловості.

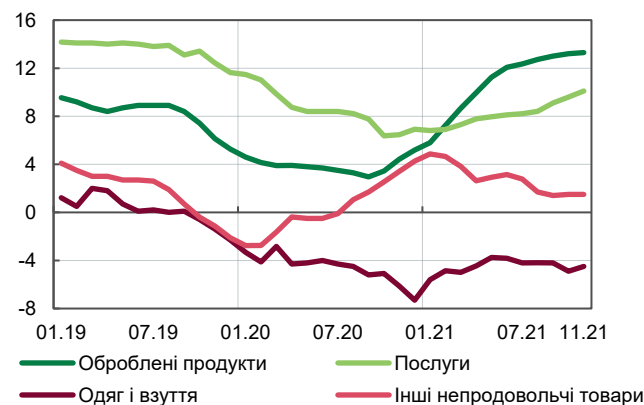
У листопаді 2021 року споживча інфляція в річному вимірі сповільнилася до 10.3%, передусім унаслідок впливу ефектів від гарних врожаїв та зміцнення гривні в попередні періоди. Водночас індекс базової інфляції зріс на тлі подорожчання оброблених продовольчих товарів та послуг. Вторинні ефекти від високих цін на енергоносії та сировину створювали інфляційний тиск

Графік 1. Індекси споживчих цін, %

Джерело: ДССУ.

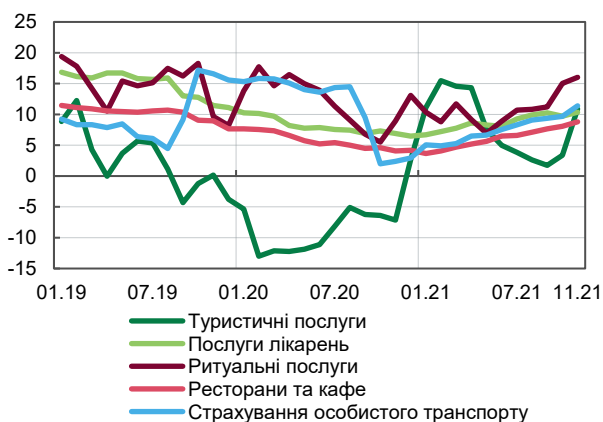
Графік 2. Основні компоненти базового ІЦІ, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Прискорилося зростання цін на послуги під впливом посилення тиску виробничих витрат, послабленні гривні в кінці листопаду, зростання попиту на окремі послуги

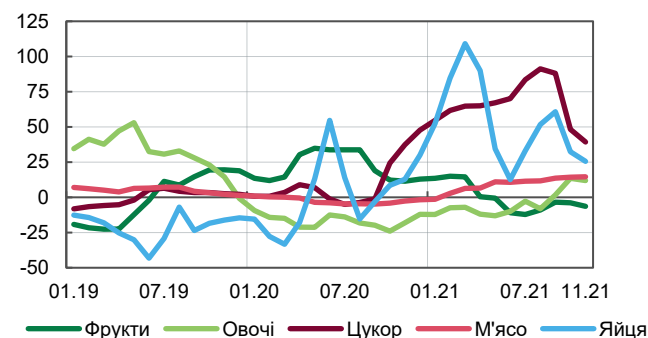
Графік 3. Ціни на окремі ринкові послуги, % р/р

Джерело: ДССУ.

Стрімко сповільнилося зростання цін на сирі продукти харчування як наслідок розширення пропозиції овочів та фруктів

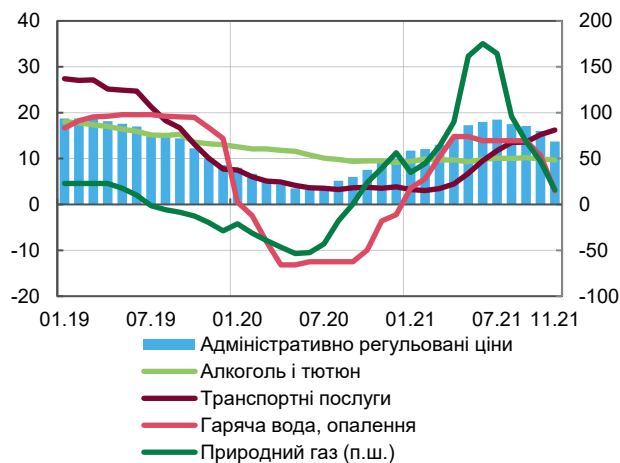
Графік 4. Ціни на окремі сирі продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

Тривало сповільнення збільшення адміністративно регульованих цін, насамперед унаслідок збереження незмінними тарифів на тепло та повільнішого подорожчання природного газу через вплив річних контрактів

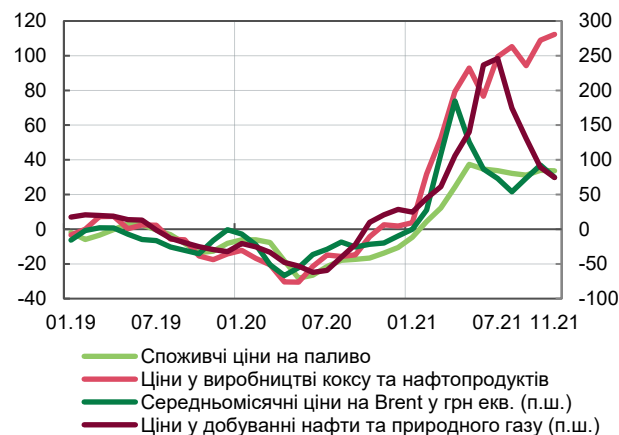
Графік 5. Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

Ціни на паливо сповільнили зростання під впливом зміцнення гривні в попередні періоди та ефектів від бази порівняння

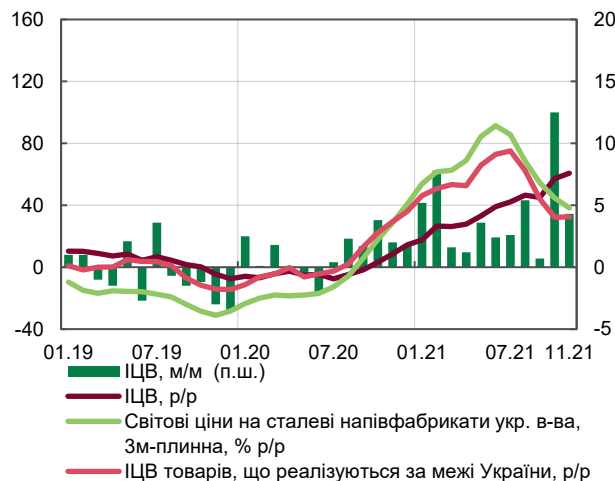
Графік 6. Індекси цін на паливо, % р/р

Джерело: ДССУ, Refinitiv Datastream, розрахунки НБУ.

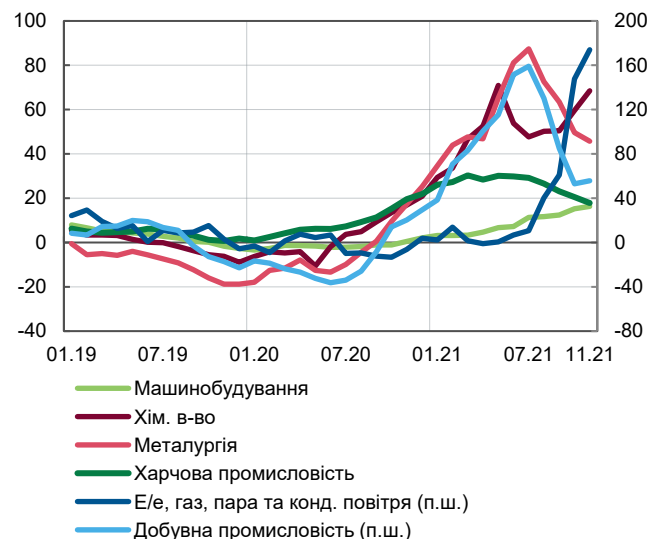
У листопаді надалі зростали ціни в промисловості як наслідок зростання цін у постачанні енергії та в галузях із великою часткою газу у виробництві (хімічна, гумова і пластмасова). Проте подальше зниження цін на цукор та соняшкову олію разом зі стрімким зниженням цін на залізну руду та сталь у попередні періоди стримувало підвищення ІЦВ

Графік 7. Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ, Refinitiv Datastream.

Графік 8. Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Таблиця 1. Зміна цінових індексів ІСЦ

	Частка в ІСЦ для 2021 року, %	% р/р					Листопад 2021 року, % м/м
		2019 рік	2020 рік	2021 рік			
				вересень	жовтень	листопад	
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)							
Індекс споживчих цін	100.0	4.1	5.0	11.0	10.9	10.3	0.8
Базова інфляція	59.0	3.9	4.5	7.4	7.6	7.7	0.8
Небазова інфляція*	41.0	4.8	5.9	16.6	16.0	14.4	0.9
сирі продукти	19.0	3.9	4.1	14.2	13.8	12.8	0.7
адміністративно регульовані тарифи та ціни	19.2	8.6	9.9	17.1	16.0	13.7	0.7
паливо	2.8	-8.2	-10.5	31.2	33.9	33.6	2.9
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)							
Продукти харчування та безалкогольні напої	43.3	7.8	4.9	13.6	13.6	13.3	1.1
Алкогольні напої, тютюнові вироби	7.9	17.9	9.2	10.2	9.9	9.7	0.6
Одяг і взуття	5.2	2.0	-7.3	-4.2	-4.9	-4.5	-2.1
Житло, вода, е/е, газ та інші види палива, у т. ч.:	7.8	10.6	13.6	25.1	18.8	10.0	0.0
утримання будинків та прибудинкових територій	0.6	23.7	2.7	4.0	5.5	6.2	0.6
водопостачання	0.3	19.9	18.5	11.8	11.8	11.8	0.0
гаряча вода	0.2	3.2	-1.5	3.2	3.9	3.9	0.2
природний газ	2.2	22.9	56.3	68.6	47.2	15.9	-0.3
центральне опалення	1.3	5.2	-2.4	15.2	11.3	2.5	0.0
електроенергія	1.3	0.0	0.0	36.6	26.5	26.5	0.0
Транспорт	10.6	12.9	2.7	10.8	11.8	12.1	1.2
Зв'язок	2.9	15.1	4.1	5.1	6.9	7.4	0.6
Освіта	1.4	13.4	13.9	16.9	16.9	16.9	0.1

Таблиця 2. Окремі компоненти ІЦВ

	Частка в ІЦВ для 2021 року, %**	% р/р					Листопад 2021 року, % м/м
		2019 рік	2020 рік	2021 рік			
				вересень	жовтень	листопад	
Індекс цін виробників	100.0	-7.4	14.5	45.1	57.2	60.7	4.3
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	14.3	-22.8	29.5	84.9	53.0	55.7	7.2
Добування кам'яного вугілля	2.3	-23.6	-7.3	36.0	42.1	53.6	9.3
Добування сирої нафти і природного газу	3.4	-32.3	28.6	130.8	89.2	74.5	9.1
Добування металевих руд	7.1	-21.4	44.6	75.2	27.4	37.7	6.0
Переробна промисловість	64.7	-5.7	15.7	31.5	29.4	28.3	1.2
Вир-во харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	23.0	1.8	21.9	23.1	20.5	17.8	1.0
Вир-во коксу і продуктів нафтоперероблення	2.9	-14.2	1.8	94.3	108.9	112.3	3.5
Вир-во хімічних речовин і хімічної продукції	2.8	-8.9	20.9	50.4	59.6	68.5	7.7
Вир-во основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.7	9.6	10.4	15.4	15.4	14.4	1.8
Вир-во гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	6.3	2.6	4.1	14.3	16.2	19.2	2.9
Металургійне вир-во, вир-во готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	15.0	-18.8	25.2	63.4	49.6	45.7	-0.3
Вир-во автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.8	1.1	1.2	10.0	16.8	18.2	1.8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	19.6	-5.6	3.9	60.9	147.7	174.0	11.3

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ у результаті застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на підставі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2020 рік.

Список скорочень:

e/e	електроенергія	НБУ	Національний банк України
ІСЦ	індекс споживчих цін	м/м	у місячному вимірі
ІЦВ	індекс цін виробників	р/р	у річному вимірі
ДССУ	Державна служба статистики України	п.ш.	права шкала